

Lausunto; ympäristönsuojelumääräysten päivittäminen

194/01.010/2021

TL § 85

Selostus:

Rakennus- ja ympäristölautakunta on 24.3.2021 § 59 päättänyt lähettää valmistellut Savonlinnan kaupungin uudet ympäristönsuojelumääräykset lausunnoille eri viranomaisille, toimi elimille ja tahoille sekä naapurikunnille. Luonnos ympäristönsuojelumääräyksistä on esityslistaliitteenä A ja perustelut esityslistaliitteenä B. Näitä koskeva teknisen lautakunnan mahdollinen lausunto pyydetään toimittamaan rakennus- ja ympäristölautakunnalle viimeistään 28.4.2021.

Teknisen toimialan viranhaltijat ovat tutustuneet lausunnon kohteena oleviin määräyksiin ja viranhaltijoiden kommentteista on koottu seuraava lausunto:

Poikkeaminen jätevesien käsittelyä koskevista kaavamääräyksistä: Kaupungin hallintosäännön (kv 1.10.2020) 11. luvun 75 §:n kaavoituspäällikkö kohta 3. päättää maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 171 §:n 1 momentin tarkoittamista poikkeamisluvista. Kaavoituspäällikkö puolsi vähäistä poikkeamista jätevesien käsittelyä koskevista kaavamääräyksistä lausunnollaan 3.12.2020 kaikkien niiden Savonlinnan kaavojen osalta, mitkä sisältävät määräyksiä jätevesien käsittelystä, mikäli jätevesien käsittelyssä noudatetaan kaupungin asianomaisen lupaviranomaisen ohjeita sekä kaupungin ympäristönsuojelumääräyksiä ja rakennusjärjestystä. Lausunto on voimassa toistaiseksi näiden kaavojen voimassaoloaikana. Kaavat on lueteltu em. lausunnon liitteessä, niitä on yhteensä yli 120.

MRL 171 § 2 momentin mukaan Poikkeamista ei saa myöntää, jos se: 1) aiheuttaa haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle; 2) vaikeuttaa luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamista; 3) vaikeuttaa rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista; tai 4) johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia. Lupahakemuksissa tulee jatkossakin edellyttää MRL 171 §:n 2 momentin kohdan 4 mukaiset perustelut luvan hakijalta kaavasta poikkeamiseen. Edellä mainituilla ehdoilla poikkeamista jätevesien käsittelyä koskevista kaavamääräyksistä voidaan pitää vähäisenä, eikä ristiriitoja MRL 171 § kanssa muodostu.

Edellä mainittuun liittyen kohdan 5 § voisi muuttaa seuraavaksi

”Jätevesien käsittelyä koskevista alueen kaavamääräyksistä voidaan myöntää vähäinen poikkeus kaavoituspäällikön lausunnossa esitettyjen edellytysten täytyessä.” Poistetaan sana yksittäistapauksissa. Tämä sanamuoto ole ollut kaavoituspäällikön lausunnossa 3.12.2020 (vähäinen poikkeaminen jätevesien käsittelyä koskevista kaavamääräyksistä) tarkoitettu toimintamalli. Tarkoituksena on ollut, että kaikissa tapauksissa voidaan hakea joustoa kaavamääräyksistä, mikäli niissä noudatetaan ympäristönsuojelumääräyksiä, rakennusjärjestystä ja soveltamisohjeita. Tarkoituksena on, että kuntalaisten tasapuolinen kohtelu lupapäätöksissä tulee varmistetuksi.

Ympäristönsuojelumääräysten, rakennusjärjestysten ja soveltamisohjeiden painoarvoa on hyvä kasvattaa sekä käyttää niitä ensisijaisesti asianmukaisen jätevesien käsittelyn varmistamiseksi ranta-alueilla. Uusissa kaavoissa pyritään näin toimimaan sekä lisäämään tiedot näistä ohjeista tarvittaessa kaavamääräyksiin. Vanhoissa kaavoissa jätevesimääräykset ovat olleet kirjavia ympäristönsuojelumääräysten puuttuessa ja määräykset on kirjoitettu jätevesien käsittelyn osalta vanhoihin kaavoihin tarkasti, koska ympäristönsuojelumääräysten uudistamiseen on paremmin herätty lainsäädännön muutosten myötä 2000-luvulla ja ohjeita ei ole ollut kaavojen laatimisen yhteydessä käytettävissä.

Täydennetään kohtaa 5 § ”ellei alueen kaavamääräyksissä ole annettu tätä tiukempia jätevesimääräyksiä” ja ”Vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla sijaitsevien rakennusten olemassa olevat jätevesien käsittelylaitteistot tulee saattaa ympäristönsuojelulain nojalla annettujen säädösten, näiden määräysten sekä Savonlinnan kaupungin rakennusjärjestyksen ja alueen kaavamääräysten edellyttämälle tasolle viimeistään siinä yhteydessä, kun rakennukseen kohdistuu seuraava rakennus- tai toimenpidelupaa vaativa hanke.” Lisätään pykälään tarkennus siitä, että vähäisiä poikkeamisia on mahdollisuus hakea. Muuten kohdasta saa sen kuvan, että kaavamääräyksistä ei ole mahdollisuus poiketa ja jätevesien käsittelyssä pitäisi noudattaa ensisijaisesti kaavamääräyksiä ja muita vaihtoehtoja ei ole.

Muutos kohtaan 6 § ”Vesikäymälän käyttö on kielletty: - alueilla, missä sitä koskeva kieltö sisältyy alueen kaavamääräyksiin.” Tässä tulisi ilmentää, että mikäli voidaan järjestää asianmukainen jätevesiratkaisu ja tarkkailujärjestelmät määräyksestä voidaan vähäisenä poiketa. Sanamuoto kieltää kokonaan vesikäymälän rakentamisen. Mikäli asiakas haluaa vesikäymälän kesämökilleen, järjestää asian teknisesti esim. umpisäiliönä ja huollattaa järjestelmän asianmukaisesti, niin kaupungilla ei liene syytä tätä ainakaan kaavan puitteissa estää. Lupaviranomaisen harkittavaksi toki jää vaikuttaako asia ympäristön tilaa heikentävästi, jolloin syyt luvan epäämiseen tulevat muualta kuin kaavasta.

Yleisesti ottaen voidaan kaavamääräysten osalta todeta, että on tarkoituksenmukaista, että ohjataan ranta-alueiden jätevesien käsittelyssä valvontaa ja ohjeistusta asiantuntijaviranomaisille, eikä mennä yksittäisten kaavamääräysten taakse, jotka varsin kirjavina voivat saattaa kuntalaiset epätasa-arvoiseen asemaan kiinteistön sijainnista eri kaava-alueilla riippuen.

On huomioitava 4 §:n osalta, että rantavyöhykkeen määritelmä on 150 – 200 metriä Savonlinnan kaupungin yleiskaavoissa, kun se nyt ehdotetuissa ympäristönsuojelumääräyksissä on tulkittu 100 – 200 metriin. Yleiskaavoissa rantarakennusoikeus on osoitettu tälle alueelle, jolloin rantavyöhykkeen määritelmän muutos edellyttäisi kaikkien yleiskaavojen muuttamista (mihin kaupungilla ei ole tarvittavia kaavoitusresursseja) sekä mitoitusperusteiden uudelleen tarkistamista ja käytännössä maanomistajien omaisuuteen puuttumista. Rantavyöhykkeen määritelmä ei siten muutu yleiskaavoissa, mikäli tässä on ajateltu hakea joustoa ympäristönsuojelumääräysten osalta.

Savonlinnan Vesi lausuu ympäristönsuojelumääräyksiä päivittämiseen seuraavaa:

2 Luku

Määräykset talousvesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla

6 § Jätevesien käsittely pohjavesialueilla ja muilla herkiksi luokitelluilla alueilla

Savonlinnan alueella on niukasti hyödynnettävissä olevia pohjavesialueita. Kanta Savonlinnan alueen talousvedestä tuotetaan 80 % Saimaan Haapaveden pintavedestä valmistettuna. Loput 20 % on pohjavedestä valmistettua ja tuotetaan Lähteelän pohjavedenottamolta. Talousveden tuotanto liki täysin pintaveden varassa on riski. Mikäli pintaveden otto keskeytyy, ajautuu kantakaupunki välittömästi talousvesipulaan. Tämän vuoksi Savonlinnan Vesi tehostaa pohjaveden käyttöä talousveden tuotannossa.

Syksyllä 2020 valmistuu Kuhasalmen pohjavedenkäsittelylaitos ja pohjaveden osuus kasvaa 54 %:iin. Pohjavettä otetaan Kuhasalmen laitokselle kolmelta pohjavedenottamolta. Yksi näistä sijaitsee Kaamanniemen ja kaksi Seppäharjun pohjavesialueella.

Vuosina 2022 – 2023 rakennetaan Kulennoisharjun pohjavedenkäsittelylaitos. Pohjavesi otetaan yhdestä kaivosta Kulennoisharjun pohjavesialueelta ja pumpataan käsittelyn jälkeen Kanta-Savonlinnaan. Tämän myötä pohjaveden osuus kasvaa 71 %:iin.

Lisää hyödynnettävissä on Keplakon pohjavesialue. Sinne on

rakennettavissa Multamäen pohjavedenottamo. Tällä pohjavesialueella on jo Itä-Savon Vesi Oy:n Keplakon pohjavedenkäsittelylaitos. Keplakon pohjavesialueen eteläpuolella on Rohvostinrinteen pohjavesialue, jonne on mahdollista rakentaa yksi pohjavedenottamo. Jotta kaksi mainittua pohjavedenottamoa voidaan hyödyntää, tulee tehdä yhteistyötä Itä-Savon Vesi Oy:n kanssa ja saneerata Keplakon pohjavedenkäsittelylaitos vastaamaan kahden uuden pohjavedenottamon lisäystä. Aikataulua tällä hankkeelle ei vielä ole.

Edellä kerrottu pohjaveden käytön lisääminen talousveden valmistuksessa asettaa pohjavedensuojelulle vankat perusteet. Jätevesien imeyttämistä ei tule sallia lainkaan pohjavedenottamoiden tai suunniteltujen pohjavedenottamoiden läheisyydessä (alle 500 m pohjavedenottamosta).

7 § Suojaetäisyydet

Savonlinnan Vedellä on nimettynä yksi kriittinen menestystekijä Savonlinnan kaupungin strategiassa. Tämä on vesistöjen puhtaus ja hyödyntäminen terveys- ja virkistyskäytössä. Toteutumista tutkitaan jätevedenpuhdistamoiden purkuvesistöistä kahdesti vuodessa otetuilla vesinäytteillä. Tavoite on, että jätevedenpuhdistamoiden vaikutusta purkuvesistöön ei pysty toteamaan vesistötarkkailun tulosten perusteella. Tässä on onnistuttu erinomaisesti.

On suotavaa, että jäteveden viemäroinnin ulkopuolisilla alueilla kiinnitetään huomiota suojaetäisyyksiin. Tämä edesauttaa vesistöjen puhtautta ja hyödyntämistä terveys- ja virkistyskäytössä.

valmistelu: tekninen johtaja Kari Tikkanen, 044 4174600
kaavoituspäällikkö Päivi Behm, 044 417 4655
vesihuoltopäällikkö Esa Hinkkanen, 044 417 4800

Teknisen johtajan esitys:

Lautakunta antaa rakennus- ja ympäristölautakunnalle selostusosan mukaisen lausunnon ympäristönsuojelumääräysluonnoksesta ja niiden soveltamisohjeista.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Toimenpiteet:

Rakennus- ja ympäristölautakunta